

ETABLEREROPPLÆRING

LOMA-prosjektet, 1995- 1998

Kvinneuniversitetet Nord,
Sluttrapport 1998

FORORD fra Kvinneuniversitetet Nord (KUN)

Det er viktig for KUN å støtte og hjelpe kvinner som ønsker å starte opp egen virksomhet, det er også viktig for oss at etablereren får starte i et tempo som kan forenes med det livet som hun ønsker å leve. Vi legger ingen prestisje i å telle antall bedrifter som resultat av opplæringsprogrammet, men vi legger prestisje i at den beslutningen som kursdeltagerne selv tar, skal bli tatt på et skikkelig faglig grunnlag og etter en gjennomtenkt prosess.

For noen vil resultatet være at en bestemmer seg for *ikke å starte og dette gir vi de støtte på*. Vi har også erfaring for at den omfattende prosessen de går gjennom i opplæringsprogrammet, kommer dem til gode ved neste korsvei når f.eks. en bedre og mer levedyktig forretningside dukker opp. Det er viktig å understreke at den kompetansen deltagerne tilegner seg og den utviklinga de går gjennom i et slikt kompetanseprogram, gjør at de står sterkere også i andre sammenhenger enn med tanke på etablering. «Kunnskapen er ikke tung å bære» som en av deltagerne uttrykte det.

Når dette er sagt er vi glad for at så mange som 10 er i gang, og at flere av de som ikke er igang fortsatt arbeider med planene. Et par av dem satser på mere utdanning, mens andre har prioritert å utsette etableringen av private grunner. To av dem som har startet opp på heltid har sagt opp faste stillinger og satset alt på at virksomheten skal gi uttelling. Det ser i dag ut til å gå bra. For noen kan det være vanskelig å få en lønnsom bedrift innenfor håndverksproduksjon, og det vil nok for flere være en virksomhet som kombineres med annet deltidsarbeid. Kombinasjon av næringer har alltid vært naturlig i Nord-Norske distrikt og det vil for mange være løsningen også i framtiden.

Videre er det gledelig at også nye typer virksomheter starter opp, enten det er ved bruk av Internet eller konsulenttjenester som fagpersoner kan tilby kommuner og organisasjoner. Dette har vi sett eksempler på i dette opplæringsprogrammet.

Kvinneuniversitetet Nord takker alle fem kommuner som står bak LOMA-prosjektet for oppdraget. Videre takker vi prosjektleder Anne Birgit Nilsen for godt samarbeid og ryddig arbeidsfordeling.

Anne Nygård fortjener også takk for god innsats som prosessleder og veileder under hele programmet.

Sist, men ikke minst, takk til alle deltakerne. Dere har ikke bare tatt imot - dere har gitt!! Kvinneuniversitetet ønsker lykke til videre.

Kvinneuniversitetet Nord, desember 98

Berit Woie Berg

Berit Woie Berg

Kvinneuniversitetet Nord:

Etablereropplæring i LOMA-prosjektet.

Kvinneuniversitetet Nord (KUN) har i perioden 1995 - 1998 vært ansvarlig for etablereropplæring for kvinner i regi av LOMA-prosjektet, som var et interkommunalt kvinneprosjekt mellom kommunene Tjeldsund, Evenes, Bjarkøy, Skånland og Kvæfjord. KUN engasjerte Anne Nygård som veileder og prosessleder og sammen med daglig leder ved KUN, Berit Woie Berg, var de ansvarlig for gjennomføringen.

Kvinneuniversitetet Nord leverte en prosjektrapport i starten og en delrapport vinteren 1997, etter at hovedprogrammet var gjennomført.

Presentasjon av Kvinneuniversitet Nord

Kvinneuniversitetet Nord er en stiftelse som ble opprettet i 1991 og har sin base i Steigen i Nordland. Hovedformålet var å etablere et kunnskapssenter hvor kvinners kunnskaper og erfaringer skulle synliggjøres og hvor det skulle utvikles undervisningstilbud spesielt tilrettelagt for kvinner. Videre skulle Kvinneuniversitetet Nord bidra aktivt til å øke utdanningsnivået blant kvinner. Viktig i denne sammenhengen er å ta i bruk den kunnskapen som er kommet fram gjennom kvinneforskning, formidle den til de som har nytte av den og anvende den i utforming av fagplaner, kurstilbud og praktisk tilrettelegging.

På basis av resultater av kvinneforskning og erfaringskunnskap driver KUN med utvikling og gjennomføring av ulike opplæringsprogram, studier, prosjekter, utredninger, dokumentasjon, nettverksbygging og informasjonsarbeid. Etablereropplæringsprogram for kvinner er en del av denne aktiviteten.

Presentasjon av kursopplegget

Opplegget bygger delvis på metodene som Etablereservice som oppsummerte som viktige og er bearbeidet av Kvinneuniversitetet Nord i samarbeid med Anne Nygård. Opplegget legger vekt på fire kompetanseområder, faglig, strategisk, personlig og sosial kompetanse, og vi har lagt til rette for at det skal være deltagerstyrt og prosessorientert.

Opplæringsprogrammet har vært gjennomført i tre faser, med til sammen 11 samlinger, inkl. 3 ulike grupper på personlig planlegging:

Fase 1	Personlig planlegging - 1 samling 1995/96 - 3 ulike grupper
Fase 2	Hovedprogram - 5 samlinger, 1996
Fase 3	Oppfølging - 4 samlinger, 1997/98

Vi har arrangert 6 samlinger på Stokmarknes, 2 på Kvinneuniversitetet Nord, 1 i Svolve, 1 på Sortland og siste samling i Harstad.

Innholdet i fasene har vært følgende:

Fase 1 -

Innledende seminar gikk på personlig planlegging og kort informasjon om hva ei bedriftsetablering innebærer, hva det er viktig å være oppmerksom på og lignende.

Målsettinga med dette tilbudet var at deltakerne skulle få konkret informasjon om hva det vil si å etablere egen virksomhet og at de skulle få jobbe konkret utfra eget ståsted for å bli bevisstgjort på hvor sterk drivkrafta bak det å skulle etablere egen virksomhet var.

Hensikten med dette tilbudet var både at deltakerne sjøl skulle kunne finne ut hvor de sto med hensyn til å starte og at veilederstaben skulle få kjennskap til den enkelte, noe som gjorde utvelgelse av deltakerne til det videre programmet lettere.

Fasen ble gjennomført med 2 forskjellige grupper i tre dager. I tillegg fikk en liten gruppe et dagstilbud dagen før oppstart av 1. samling på hovedseminaret. Hovedhensikten med denne fasen var å avklare hvorvidt deltakerne virkelig ønsket å gå i gang med en etablereropplæring og om de var villig til å investere tid og krefter i å finne ut om etablereridèen var gjennomførbar. Avklaringsprosessen berørte både private, personlige, faglige, økonomiske og tidsmessige ressurser og gikk i 5 trinn.

Etter fase 1 måtte deltakerne søke om å få fortsette på Fase2.

Det var 26 som gjennomførte fase 1, personlig planlegging.
Av de søkte 22 plass på fase 2,
19 begynte og 17 fullførte.

Fase 2 -

Samlingene på hovedseminaret bygget på erfaringer fra innledningsseminaret. Det ble lagt vekt på å skape en prosessorientert undervisningssituasjon med fokus på tema og behov, mer enn på et fastlagt program og timeplan. Deltakernes prosjektideer og erfaringsgrunnlag har vært bestemmende for temavalg og framdrift på samlingene. Vi har også sett det som en utfordring å ha "kvinneperspektiv" brillene på ved at vi tok utgangspunkt og hensyn til den hverdag deltakeren lever i, samtidig utfordret vi henne på valg hun måtte gjøre dersom hun skulle komme i gang med en etablering.

Personlig utvikling.

På alle samlingene har vi lagt inn økter med personlig utvikling og tid til individuell veiledning. Deltakerne har vært delt inn i basisgrupper som har fulgt hverandre gjennom hele opplegget når det gjaldt arbeidet med forretningsplanen. Ved andre typer gruppearbeid har vi delt på tvers av basisgruppene.

Personlig planlegging har vært et godt styringsredskap som startet i fase 1 og som ble fulgt opp i løpet av hele fase 2 og fase 3. God planlegging skulle gi mulighet for å endre planer og omprioritere når nye ting skjedde eller ny informasjon tilsa det.

Vi hadde et bevisst fokus på egenutvikling og lot det være en viktig del av opplegget. Manglende tro på eget verd og egen kompetanse gjør at mange lekker energi og skaperkraft. Nettverksarbeid var også sentralt i arbeidet, både å ta i bruk det nettverket som gruppa dannet og bli bevisst det nettverket de hadde i nærmiljøet.

Tema som har vært oppe på samlingene:

1. Bevisstgjøring omkring etablererrollen og kvinnerollen.
2. Forventninger til seg selv og samarbeidspartnere
3. Samarbeid
4. Kommunikasjon og konflikthåndtering
5. Presentasjonstrening
6. Veiledningsmetoder
7. Ledelse.

8. Samarbeid og forandring
9. Nettverk

I tillegg har følgende tema vært presentert:

1. Egen forretningside, presisering og utforming. Markedsorientering.
2. Erfaringer og råd fra andre etablerere. Presentasjonsteknikk med bl.a. videoopptak.
3. Budsjettarbeid
4. Kjøp – avtale og selskapsrett
5. Informasjon og individuelt møte med
 - a. Fylkesskattekontoret
 - b. Forsikringsselskap
 - c. Bedriftsrådgiver ang. egne budsjetter
 - d. Møte med kommunenes næringsansvarlige

Arbeidet med forretningsplan.

Fra start av var målet at deltakerne skulle beskrive sin forretningside og utvikle sin egen forretningsplan. Dette skulle være fundamentet i det videre arbeidet. Det betyr ikke at den ikke kunne omarbeides og omformuleres etter behov. Den skulle ikke bli ei tvangstrøye, men et hjelpemiddel til stadig ny utvikling og forbedring. 5 endret sin opprinnelige ide og arbeidet med en ny ide som en videreutvikling av den opprinnelige ideen. Alle temaene der vi har leid inn eksterne forelesere har vært relatert til arbeidet med egen forretningsplan.

På samlingene har det vært lagt inn tid til å jobbe med egne forretningsplaner. (Vedlegg 2- Program). Opplegget har vært deltagerstyrt i forhold til dette arbeidet. Det vil si at de har arbeidet med egne ideer ut fra eget ståsted. For noen gikk det raskt, mens andre trengte lengre tid. Opplæringsprogrammet har for mange medført en bevisstgjøringsprosess over hva som ligger bak en bedriftsetablering.

15 av 17 leverte inn sine første forslag til forretningsplaner etter at fase 2 var ferdig. Alle fikk tilbakemelding på hva som manglet og hva som var bra, enten via telefon eller brev.

Forretningsideene var klesbutikk, inkludert ambulerende salg ved eldreinstitusjoner, ørepyntproduksjon, hjemmebakeri, design og strikk, toving, konsulentvirksomhet innenfor offentlig sektor, interiørkonsulent, lappeteknikk og stofftrykk, import og salg, reiseliv og turistbuss.

15 av 17 ønsket å gå videre til fase 3.

Fase 3 –

Oppfølgingssamlingene har tatt utgangspunkt i temaer som deltakerne har ønsket. Også i denne fasen ble det satt av tid til personlig utvikling og veiledning. Siste samlingen i Harstad ble kombinert med utstilling i kulturhuset og avslutning av LOMA prosjektet.

Temaer som ble tatt opp i denne fasen var:

1. Salg, service og kundebehandling.
2. Regnskap, oppbygging, forståelse og evt. forventninger og krav en kan sette til regnskapskontor.
3. Bedriftsledelse, erfaringsformidling fra etablerte bedriftsledere/etablerere
4. Praktisk kommunikasjonstrening - salg og forhandlinger
5. Messesalg, markedsføring, utstillinger

Deltagelse

Personlig planlegging (fase 1) måtte alle delta i før de søkte om ordinært opptak på opplæringsprogrammet. Det var 19 som gikk videre, men to sluttet umiddelbart av private grunner. 17 deltagere fullførte fase 2 med en **frammøteprosent på 94%**. Etter Fase 2 sluttet to deltakere da de etter egne overveielser og delvis etter råd fant ut at deres forretningside ikke var gjennomførbar eller aktuell.

15 søkte om å gå videre til Fase 3. Av disse 15 var det en som ikke fikk anledning til å delta før siste samling p.g.a. arbeidsoppdrag som hennes nystarta firma medførte. Det ble også vanskeligere for flere som hadde startet opp med egne bedrifter/kvalifiserende utdanning å sette av tre dager til oppfølgingssamlingene. Dette var positivt selv om det medførte at deltagerprosenten sank, men den var likevel høy. **Frammøteprosenten for siste fase var 73%**

Deltagerne kom fra følgende kommuner

- 3 fra Kvæfjord, 1 sluttet etter fase 2
- 2 fra Bjarkøy
- 3 fra Evenes
- 4 fra Tjeldsund, 1 sluttet etter fase 2
- 4 fra Skånland
- 1 fra Vågan

Veiledere og forelesere

Kvinneuniversitetet Nord har i opplæringsprogrammet vært representert med faglig ansvarlig kursleder Berit Woie Berg, som sammen med innleid konsulent Anne Nygård har vært veileder og prosessleder på alle samlingene. Prosjektleder for LOMA prosjektet har også deltatt på alle samlingene med unntak av en, og har hatt ansvaret for den praktiske tilretteleggingen.

Det har i tillegg vært leid inn personer på ulike fagområder som økonomi, regnskap, jus, regelverk, reklame, salg og kundebehandling, samt at flere har delt sine erfaringer fra egen virksomhet. Innleide forelesere/innledere har vært:

- 1 Snorre Ellefsen
- 2 Tone Braathen Larssen
- 3 Dag Arntsen
- 4 Gerd Hay
- 5 Irene Adolfsen
- 6 Eva Brennvik
- 7 Lisbeth Glanfield
- 8 Solfrid Rystad
- 9 Steinar Jakobsen
- 10 Ola Øraker
- 11 Bente Steien
- 12 Torunn Anfinsen
- 13 Knut Jullumstrø

Oppsummering av deltakernes sluttevaluering

Deltakerne har på hver samling levert en skriftlig tilbakemelding, men ved avslutning av fase 2 og fase 3 har de levert inn et mer omfattende evalueringsskjema. 14 av deltakerne har levert inn en omfattende evaluering (Skjema, vedlegg 3) Her kommer en oppsummering av evalueringene:

Etableringer

10 av 14 har startet opp med egen virksomhet. Av de har 2 sagt opp faste jobber og arbeider nå på heltid i eget firma. De øvrige 8 kombinerer virksomheten med deltidsarbeid. De øvrige deltagerne oppgir usikkerhet i forhold til egen forretningside eller nødvendig utdanning/kvalifisering som årsak til at de ikke har startet opp. 9 har mottatt offentlig støtte til virksomheten enten via BU-fondet, SND eller kommunalt næringsfond, 1 av disse har mottatt støtte 2 ganger.

- Når det gjelder de som ikke har realisert sine planer, så kan det synes som økonomiske hinder er den viktigste årsaken. De fire deltakerne som ikke hadde realisert sine planer begrunnet dette blant annet ut i fra usikkerhet til ideen, privat økonomi og for lite lønnsomhet.

Yrkesstatus før og nå

Når det gjelder yrkesstatus til deltakerne før og nå, så er den største endringen at langt flere enn før etablereropplæringa er i gang med egen virksomhet. Før opplæringa startet var bare 1 deltaker i gang med egen virksomhet, mens det nå derimot er 10 stykker som er i gang med egen virksomhet på heltid eller deltid. Dette kan tyde på at opplæringa har kommet til nytte og hatt effekt for deltakerne, i og med at to tredjedeler av dem har startet opp med egen virksomhet. Et annet positivt trekk ved endringene til deltakernes yrkesstatus før og etter opplæringa er at antall arbeidsledige har gått ned fra 4 til 1. Dette kan selvfølgelig være et resultat av et bedre arbeidsmarked, men det kan og skyldes at deltakerne har fått arbeid ved at de har satt i gang egen virksomhet.

Endring av planer

Det kan og synes som at etablereropplæringa har fått deltakerne til å endre på sine opprinnelig planer, og etter opplæringa er avsluttet er det 8 av deltakerne som helt eller delvis har endra på sine opprinnelige planer. Dette kan tyde på at opplæringa har hatt en viss effekt, i den forstand at ny kunnskap og kompetanse forhåpentligvis har fått deltakerne til å endre eller revurdere sitt prosjekt.

Resultatene fra kursevaluering tyder og på dette. Når det gjelder årsaken til at planene har blitt endra legger de fleste vekt på at de har fått et mer realistisk syn på de økonomiske mulighetene og begrensningene i prosjektet. Noen har og endra innholdet i selve prosjektet, i den forstand at de vil produsere andre ting, eller gjøre dette på en annen måte (for eksempel sette bort deler av produksjon, og i stedet fokusere på design og salg).

Opplæringsprogrammets varighet

De fleste av deltakerne, 12 av 14, syntes at prosjektperioden var passe lang. De som var usikker synes at prosjektet kanskje var litt langvarig, og at det ble for lite tid til individuell støtte. En av deltakerne ga og uttrykk for at hun uansett trengte mer tid for å "modne" ideen.

Når det gjaldt varigheten på samlingene så syntes 13 av deltakerne at lengden på disse var passelig. Bare en av deltakerne mente at de var for kort. Men det var samtidig flere som mente at arbeidspresset på enkelte samlinger hadde vært for stort og at dagene ble lange, med mye stoff. Av de deltakerne som svarte mente flertallet at 2-3 dager var høvelig lengde for hver samling, og at 8 timer p.r. dag var passelig.

Kursoppleggets innhold

De fleste mente at det var ei passelig prioritering av de enkelte fagområdene på samlingene. Dette gjaldt særlig omfanget av personlig planlegging, selgertreningen, ledelsesdelen, sjøltillit og ressursutviklingsdelen, kommunikasjons og konflikthåndtering.

Det var en del som svarte at de ville hatt enda mer om økonomistyring, forretningsjus, budsjett og regnskap.

Flertallet av deltakerne ga uttrykk for at kursene hadde vært nyttige og lærerike.

Flertallet av deltakerne mente at det ikke var behov for å ta med andre fagområder. En av deltakerne mente at en burde ha mer om det å utarbeide forretningskontrakter, særlig i forhold til konsulentoppdrag.

Arbeidsmetoder

De fleste deltakerne synes at fordelinga mellom rollespill/gruppearbeid/ forelesninger og individuelle framstillinger på samlingene var passe vektlagt/fordelt. En av deltakerne mente at en nok kunne ha mer tid til å utarbeide eget prosjekt, og en annen syntes det ville vært fint med mer varierte grupper.

Egen arbeidsinnsats

Halvparten av deltakerne la mest arbeid i samlingene, mens den andre halvparten prioriterte like mye arbeid både på samlingene og i periodene i mellom samlingene.

Når det gjelder fordelingen av arbeidsinnsats mellom og på samlingene ville de fleste av deltakerne prioritert på samme måte. De som ville prioritert annerledes la vekt på at de ville ha gjort mer mellom samlingene.

Frigjøring av tid til arbeid

Flertallet av deltakerne hadde ikke problemer med å frigjøre tid for å delta på samlingene, og opplevde at de stod fritt i forhold til jobb og familie for å delta på dette. Mindretallet oppga at de hadde det travelt p.g.a. at de var i gang med oppdrag eller at det var vanskelig å skaffe vikar når de tok fri.

For flertallet var det heller ikke noe problem å frigjøre tid for å jobbe med prosjektet mellom samlingene. Men mindretallet som hadde problem med å frigjøre tid, oppga at årsaken til dette var at de hadde annen jobb eller studier i tillegg. Noen opplevde at de måtte nedprioritere

etablererprosjektet mellom samlingene av hensyn til oppgaver i familien, mens andre hadde vanskelig for å motivere seg selv.

Støtte og hjelp fra kurslederne, kommunen og andre

Flertallet av deltakerne var fornøyd med den støtte og hjelpen som de hadde fått fra kurslederne både på og mellom samlingene. Bare en av deltakerne svarte at hun kunne tenke seg mer "oppbakking" mellom samlingene. Noen av deltakerne ga uttrykk for at de kunne ha brukt kurslederne mer mellom samlingene, og at de kunne fått noe mer individuell hjelp. Alt i alt virker det som om deltakerne er svært fornøyd med kurslederne.

8 av deltakerne syntes at de hadde fått tilstrekkelig støtte, både økonomisk og mht. positive tilbakemeldinger, fra kommunen, og at kommunene hadde vært positive. De som var usikre og misfornøyd med egen kommune, la vekt på at de ikke fikk nok individuell oppfølging og oppmuntring. En av deltakerne mente og at det var bortkastet å informere kommunen. Når det gjelder andre som har bistått deltakerne under opplæringen, så trekker de særlig fram familie og venner, andre kursdeltagere og lederen av LOMA-prosjektet.

Bare et lite mindretall av deltakerne, 3 stykker, er misfornøyd med sin egen innsats når det gjelder å søke hjelp og støtte fra andre. De forklarer at årsaken til dette er at "de vil helst ikke bry noen", "det er vanskelig å be om hjelp", og at "de er lite flinke til å be om hjelp".

Betydningen av fellesskapet med de andre kursdeltagerne

Et stort flertall, 11 stykker, mente at kontakten med de andre hadde hatt stor betydning for utviklinga av deres prosjekt. Når de begrunnet dette la de vekt på følgende kommentarer:

- Støtte og oppmuntring.
- Kontakt med de andre har gitt ny giv.
- Gjort oss sterkere.
- Godt å få tilbakemelding fra andre.
- God støtte. Fine tilbakemeldinger på produktet.
- Ville ikke ha kommet så langt uten tryggheta i gruppa.
- Viktig å være sammen med andre som slit med de samme problemene.
- Andre har fått meg til å tro på prosjektet
- Kontakten med de andre deltakerne har betydd mye for min personlige utvikling og nok også derigjennom påvirket utviklingen av mitt prosjekt noe. Lokalgruppa har vært flink til å komme med forslag til nye vinkler å angripe "fastlåste" problemer fra og/eller andre løsninger
- Spesielt fellesskapet, omsorgen, "jeg bryr meg" - holdningen, og at vi hadde forskjellige prosjekt, men felles mål: Å komme i gang og få kunnskap nok til å lykkes. Likeså at vi ikke skulle "dulle" med hverandre, "trøste på svakhet", men diskutere og å få råd."

Samlet vurdering av samlingene og mellomperiodene.

Et hovedtrekk ved deltakerne sine vurdering av samlingene og mellomperiodene er at disse er generelt positive, og det er få deler av opplegget som deltakerne er misfornøyd med..

De delene av opplegget som **samtlig**e av deltakerne var svært fornøyd med eller helt enig i var:

- Kurslederne viste meg en lyttende og aksepterende holdning.
- Kurslederne snakka både forståelig og praktisk.

De delene av opplegget som et **stort flertall** av deltakerne var svært fornøyd med, eller helt enig i var:

- Samla sett har jeg hatt stor nytte av samlingene.
- Kurslederne ga ros og anerkjennelse for god innsats.
- Kurslederne kunne både gi og ta imot tilbake meldinger fra oss.
- Kurslederne viste vilje og evne til å følge opp mitt prosjekt
- Jeg har deltatt aktivt i grupper og plenum på samlingene
- Det ble lagt til rette for å lære av hverandre som deltakere
- Utgangspunktet ble tatt i deltakerenes situasjon og behov
- Kurslederne utfordra min ide
- Kurslederne tok ting på sparket og endra etter behov
- Kurslederne har henvist meg til andre når de kom til kort
- Opplegget praktiserte stor grad av egenaktivitet.
- Jeg har delt mine erfaringer med andre
- Kurslederne/foredragsholderne på samlingene var kompetente i forhold til mine behov

De delene av opplegget som et **stort flertall** av deltakerne var fornøyd med, eller enig i var:

- Innhold og form var tilpasset mine behov og forutsetninger.
- Eksempler og fagstoff hadde stor overføringsverdi.
- Det var nok tid til eventuell veiledning
- Oppgavene for mellomperiodene var godt tilrettelagt
- Jeg har gjennomført oppgavene i mellomperiodene på en god måte.
- Basisgruppa har betydd mye for utvikling av min prosjektidè /mitt prosjekt

De delene av opplegget som mindretallet av deltakerne var **mest misfornøyd med, eller uenig i** var:

- Jeg har prioritert arbeidet i basisgruppa (lokale arb.grupper)
- Eksempler og fagstoff hadde stor overføringsverdi.
- Innhold og form var tilpasset mine behov og forutsetninger.
- Det var nok tid til eventuell veiledning.
- Jeg har gjennomført oppgavene i mellomperiodene på en god måte.
- Oppgavene for mellomperiodene var godt tilrettelagt

Hvorfor velge etablererprosjekt for kvinner?

I sin begrunnelse for hvorfor det er viktig med etablereropplæring for kvinner, la deltakerne særlig vekt på faktorer som at denne formen fremmer en "tryggere kommunikasjon", at det gir bedre miljø for å jobbe med personlighetsutvikling. Mange kvinner har ofte liten sjølvtilit i

forhold til å etablere seg og trenger et puff for å få realisert ideer og frigjort energi. Kvinneprosjektet jobber ut fra et annet verdigrunnlag med mindre prestasjonsangst, og mange kvinner trenger å få høre at de kan greie noe og få hjelp og støtte fra hverandre.

Et flertall av deltakerne synes at det blir lett for at menn dominerer i felles fora, at det ville vært vanskeligere å legge fram egne ideer /tanker hvis menn var tilstede, og at de generelt er mer åpne når ikke menn er tilstede.

Omgivelsenes reaksjoner på planene/forretningsideen.

Omgivelsene sin reaksjon på kvinnene sine planer om å starte egen bedrift og å delta på etablereropplæring har vært blandede, selv om det har vært noe mer positive enn negative reaksjoner.

Noen av deltakerne har fått utelukkende positive reaksjoner, mens andre har fått både positive og negative reaksjoner. Svært få har møtt kun negative reaksjoner.

Mange av de positive reaksjonene har kommet fra familie, venner, kollegaer, andre jenter og kunder. Andre har møtt motstand fra blant annet familie og ytre miljø som kommunestyret og tidligere arbeidsgiver.

Det mest problematiske for deg i kursperioden?

Det som deltakerne har opplevd som mest problematisk i prosjektperioden var økonomi. Dette gjaldt både privatøkonomi og økonomien i prosjektet. Andre hadde problem med å komme bort fra jobben, eller de synes det var vanskelig å motivere seg.

Vil du anbefale andre kvinner å delta på et etablererprosjekt for kvinner?

Samtlige deltakere vil anbefale andre kvinner til å delta på etablererprosjekt for kvinner. Dette begrunner de ut i fra følgende:

Blir kjent med seg selv/ ikke redd for å dumme seg ut.

Hele mennesket er med i prosessen med å starte for seg selv.

Forståelse, fellesskap, omtanke og samhørighet til tross for ulike erfaringer, bakgrunn og livssituasjon.

Trene opp sjølvtilitt og får vokse med etableringa.

Trygghet i kvinneprosjekt. Legger vekt på hele livssituasjonen.

Jobbe med forretningsplan, relatere til behovet i markedet. Bruke alle kontaktene en har, være aktiv og åpen for alle muligheter.

Personlig utvikling, selvtillitskurs, det å lære konkrete strategier for å hankses med den seige materien som vårt samfunn har blitt.

Alle kvinner som vil etablere en bedrift, bør delta på etablereropplæring. Nyttig med både faglig og personlig kompetanse

Deltakernes egenvurdering

Deltagerne ble bedt om å vurdere egen kompetanse på en skala fra 1-5. Alle, selv om graden varierer, vurderer sin egen personlige kompetanse som styrket, både i forhold til bevissthet om egen styrke og svakhet, mestringsevne og kalkulering av risiko, beslutningsevne og kreativitet i forhold til problemløsning.

I forhold til strategisk kompetanse hevder et stort flertall fleste at de i svært stor grad er blitt flinkere til å sette seg mål, knytte kontakter og tilegne seg kunnskaper om beslutningssystemene.

I forhold til sosial kompetanse vurderer 9 at de er blitt flinkere til å formidle budskap, 8 mener de har fått større evne til samarbeid og lagspill, og 11 mener de i stor grad er blitt flinkere til å gi og ta imot kritikk. De øvrige er usikre på å vurdere dette.

Alle 14 mener de i stor grad har tilegnet seg faktakunnskaper for etablering av bedrift og fått forståelsen av hva dette innebærer og hvor de kan hente informasjon og veiledning.

*Det kommer ingen gaver i en lukket hånd,
ei heller plantes tanker inn i en lukket ånd.
Den hånden som er knyttet, den er det intet i,
og ånden som er lukket har ingen ting å gi.*

*For det du ser og hører, og gjør til tankespinn,
kan ofte bli til næring, hvis det når andres sinn.
Der utvikles et vidsyn, en visdomskarusell.
Du får, og gir til andre, og henter derfra selv.*

Rosmer